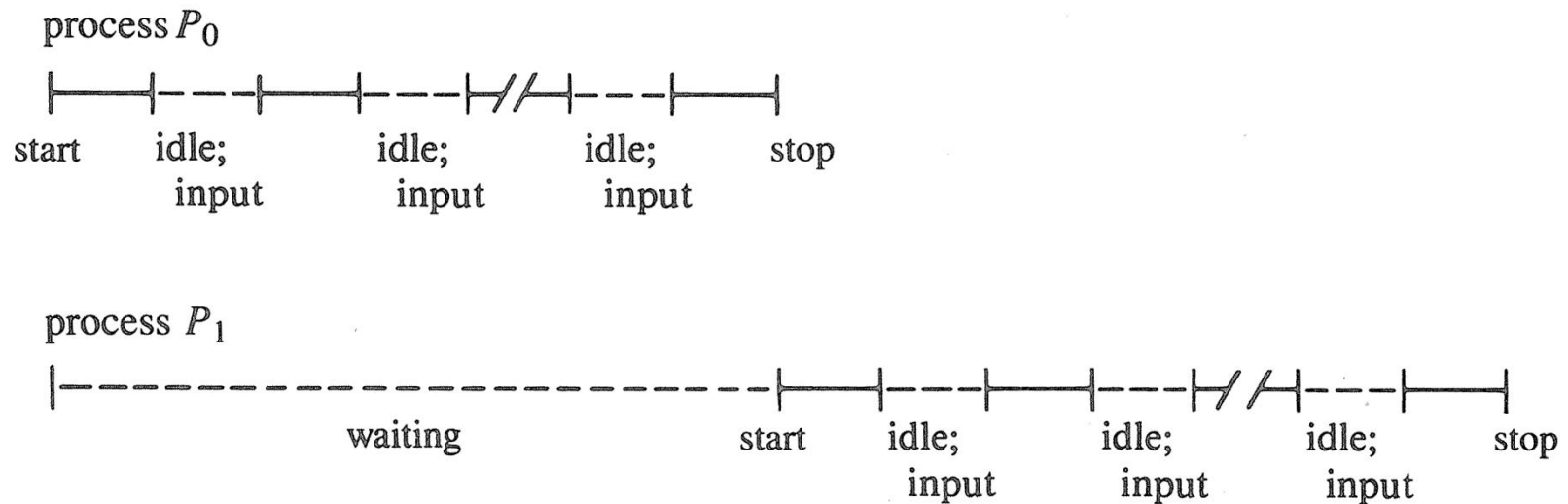

Palvelut

- Käyttöjärjestelmän tehtävänä on tarjota ohjelmoijalla erilaisia palveluita
- Tyypillisin palvelu, jota sulautetut käyttöjärjestelmät tarjoavat on prosessien hallinta
  - Terminologia on hyvin vaihtelevaa: process, task, thread
- Prosessien hallintaan kuuluu
  - Prosessien käynnistäminen ja päättäminen
  - Suoritettavan prosessin valinta (skeduleri)
- Prosessien hallinnan lisäksi tarvitaan synkronointipalveluita, joilla voidaan ohjata suoritettavien prosessien toimintaa
  - Lukot (mutex)
  - Semaforit
  - Monitorit
  - Jonot
- Lisäksi voi olla muistinhallinta, syöttö ja tulostus, keskeytysrutiinien hallinta, tiedostojärjestelmä, verkkoyhteydet, jne.

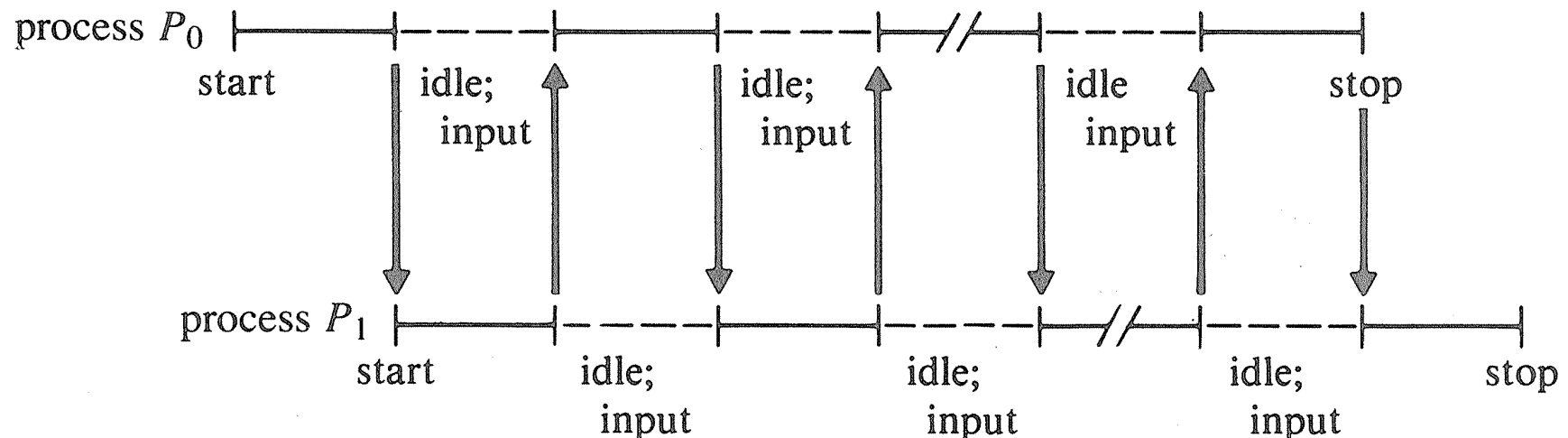
Moniajo (multitasking)

- Kahden toisistaan riippumattoman prosessin suorittaminen peräkkäin ei ole vasteajan ja suoritusnopeuden kannalta järkevää
- Hyvin monet prosessit käyttävät suurimman osan ajastaan odotteluun

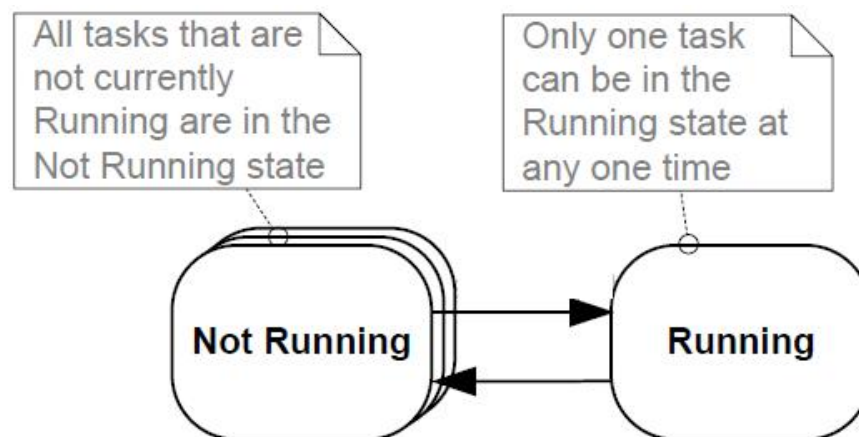
Moniajo (multitasking)

- Moniajossa skeduleri lomittaa prosessit siten että yhden prosessin odotusaikana jokin toinen prosessi pääsee suoritukseen
  - Kokonaissuoritus aika lyhenee, koska odottamisen määrä pystytään minimoimaan
- Skedulointi
  - Pre-emptive = käyttöjärjestelmä voi keskeyttää prosessin suorituksen milloin tahansa ja siirtää suoritukseen toiselle prosessille
  - Co-operative = prosessin pitää itse luovuttaa suoritukseen

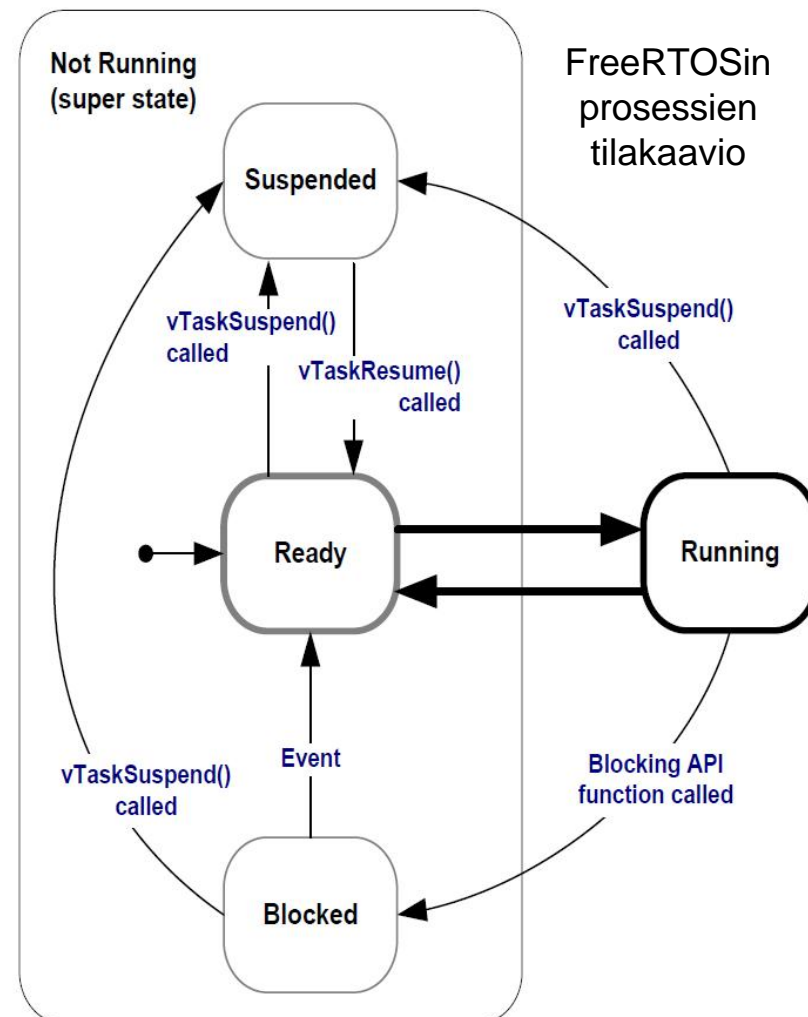
Moniajo (multitasking)

- Yhdellä prosessorilla voi olla vain yksi prosessi kerrallaan suorituksessa ja muut prosessit ovat ei-suorituksessa
- Vaihtoa prosessista toiseen sanotaan kontekstin vaihdoksi (context switch)
  - Konteksti sisältää kaiken sen prosessorin tilatiedon, joka tarvitaan, jotta prosessi voi jatkaa suoritustaan myöhemmin laskennan häiriintymättä
  - Kontekstin vaihtoon kuluu aina jonkun verran aikaa, joten prosessien määrää ei voi kasvattaa rajattomasti

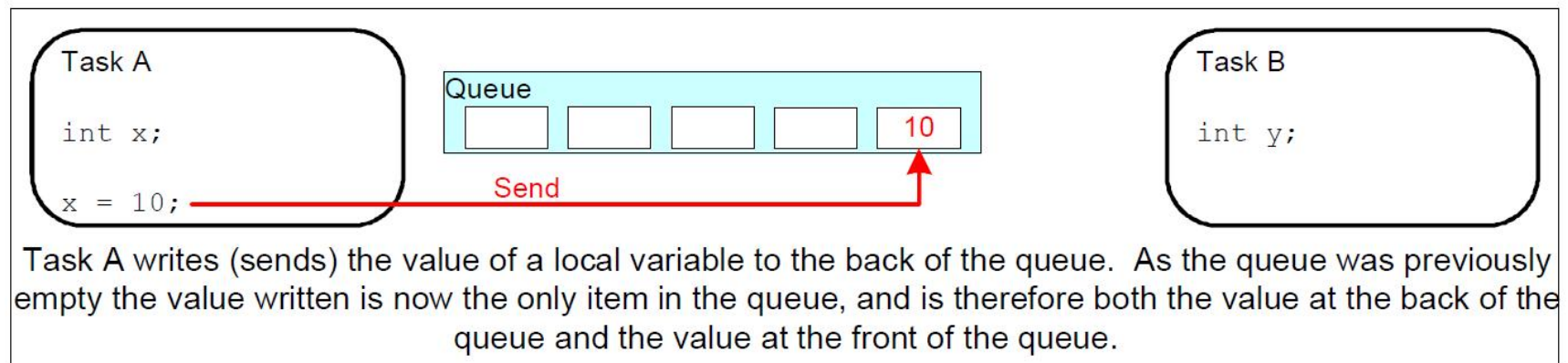
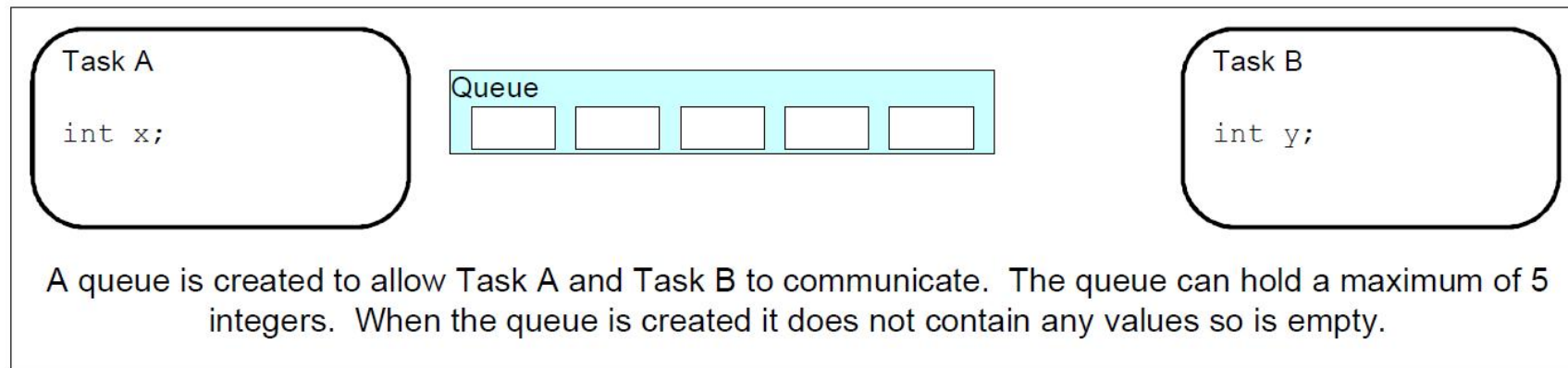

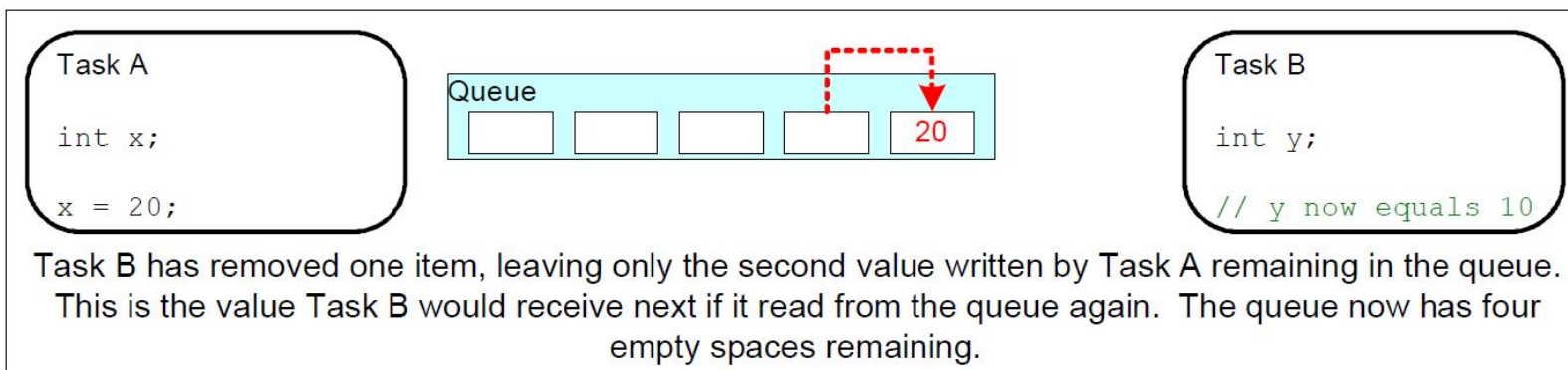
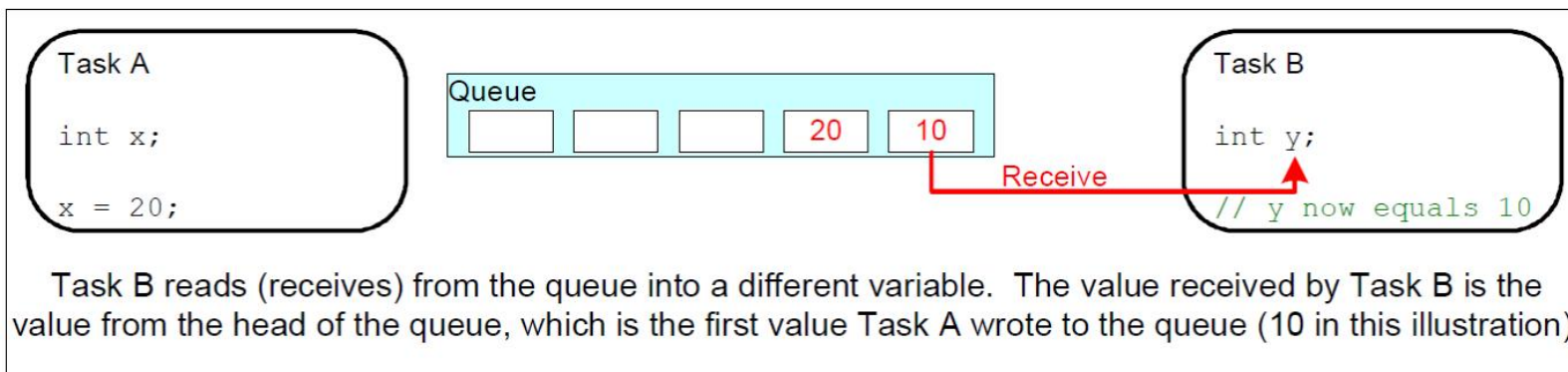
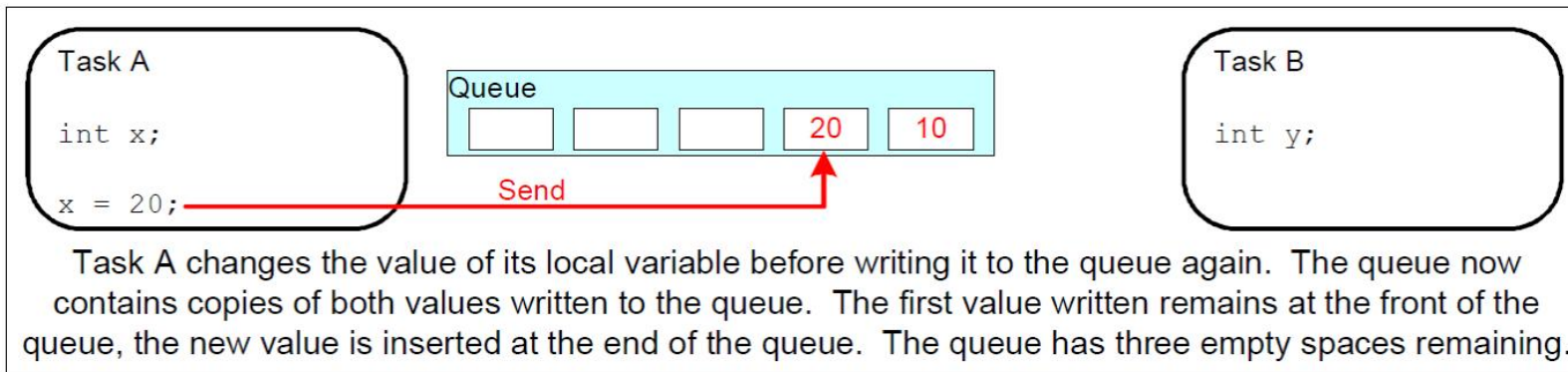
Moniajo (multitasking)

- Ei ajossa oleva prosessi voi olla useassa eri tilassa
  - Ready (valmis) – odottaa omaa suoritustilaa
  - Blocked – prosessi ei ole valmiina, vaan odottaa esimerkiksi vapautuvaa resurssia tai alkijonosta
  - Suspended – prosessi on pysäytetty ja se pitää palauttaa ajokelpoiseksi käyttöjärjestelmäkutsulla

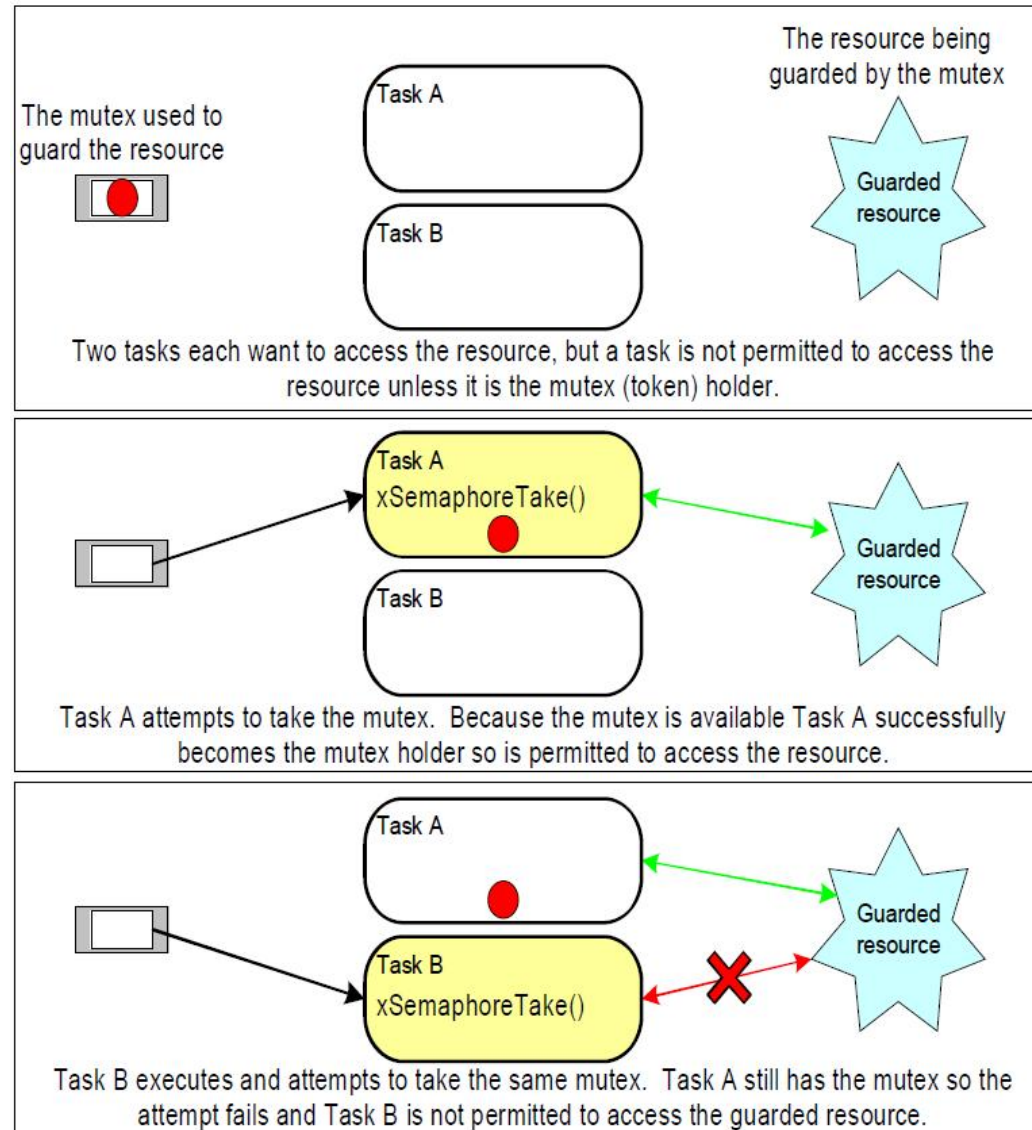

Jonot

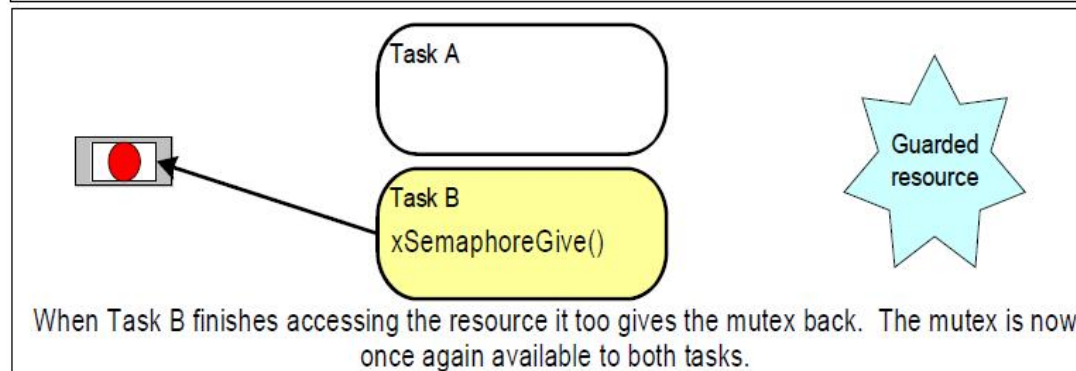
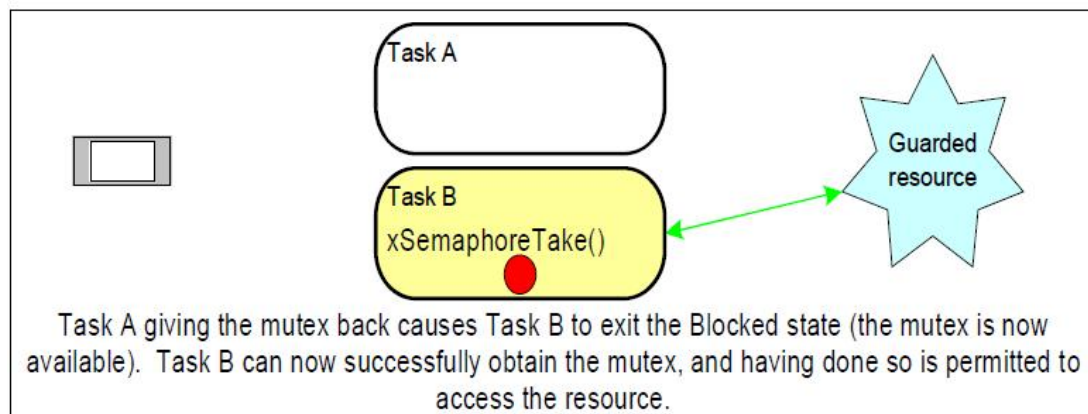
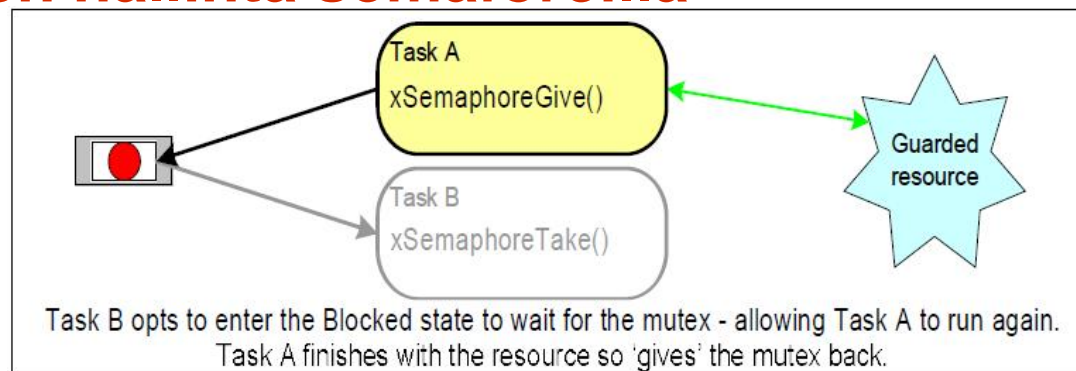

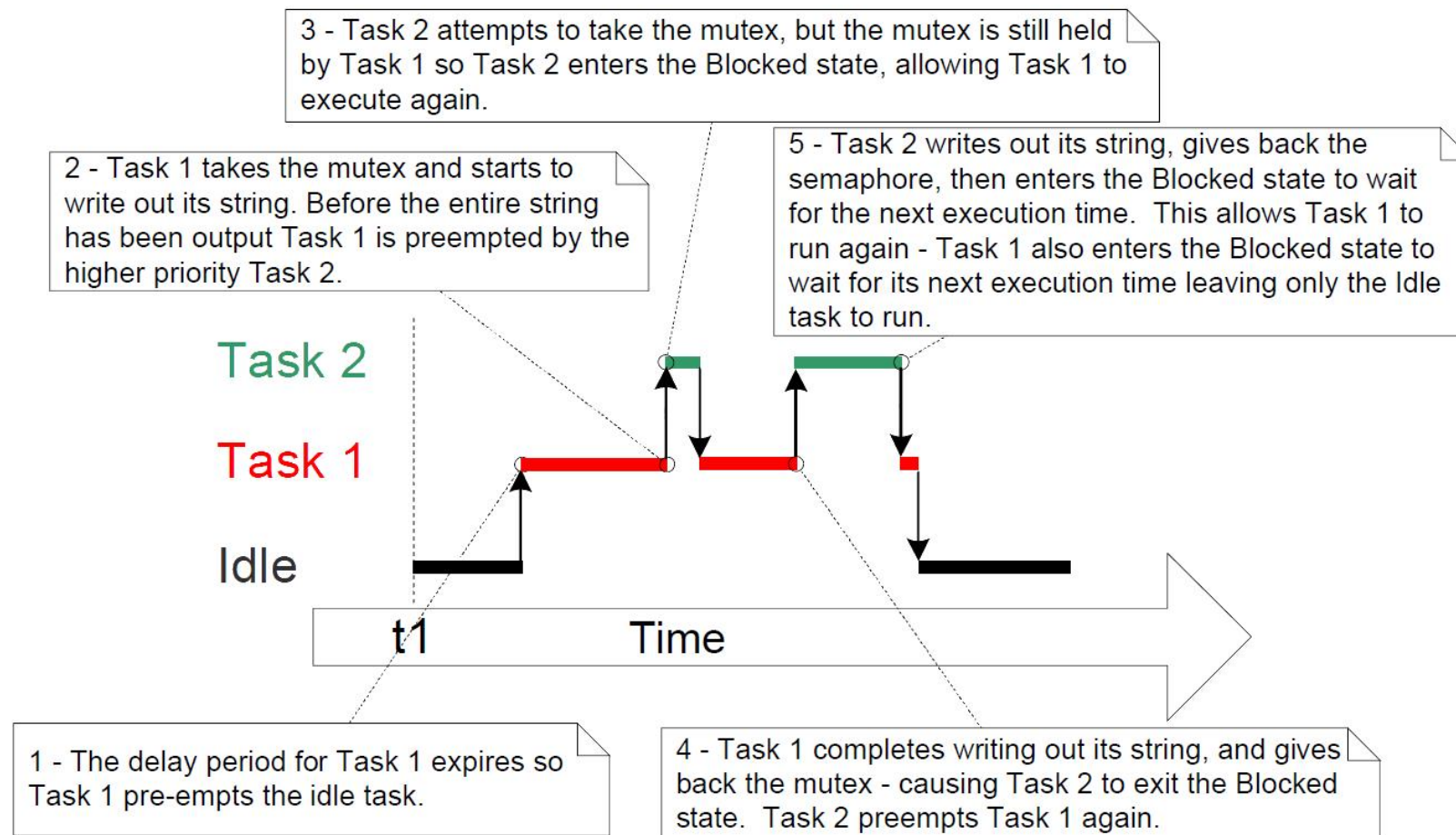
Resurssien hallinta semaforeilla

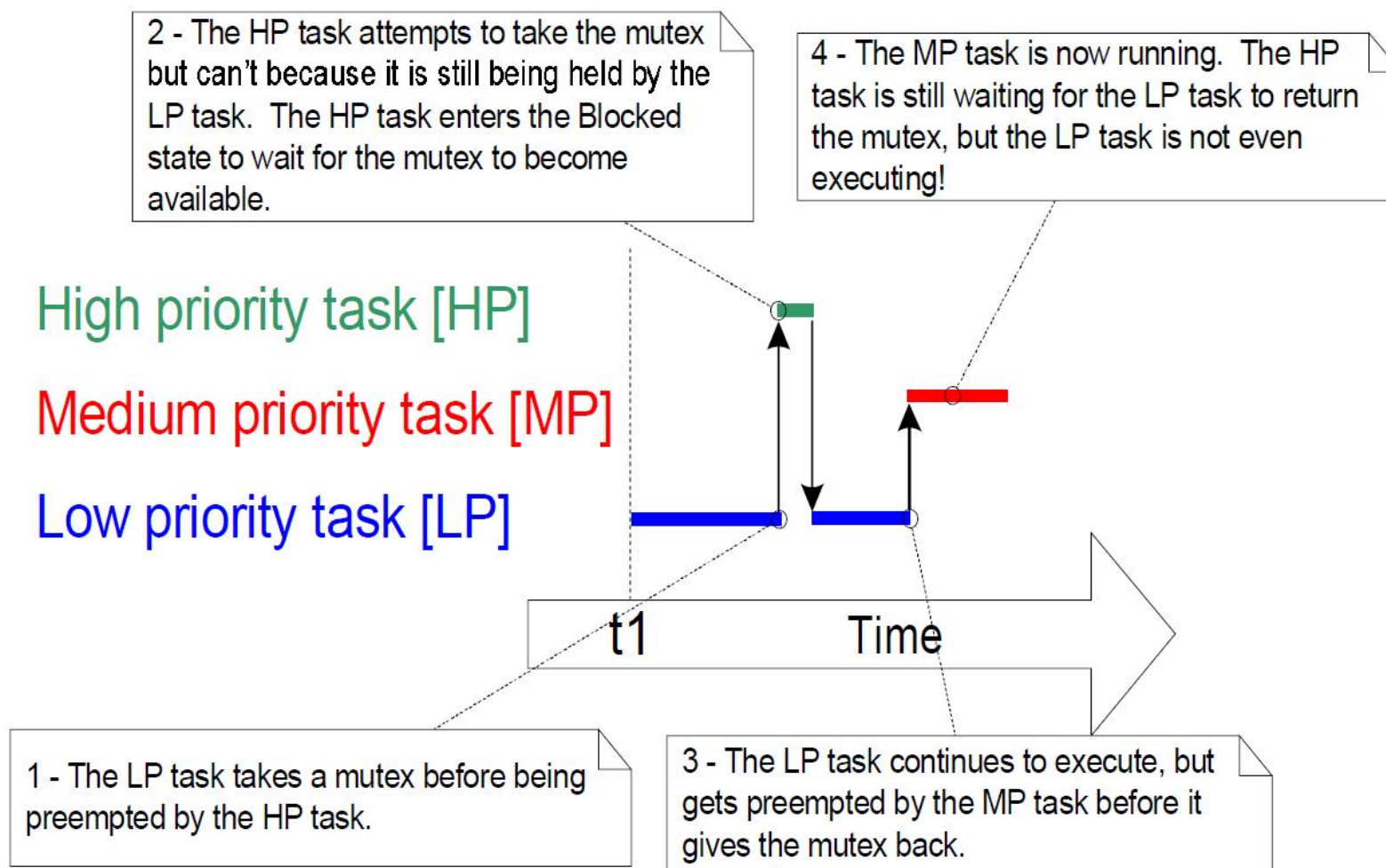
Resurssien hallinta semaforeilla

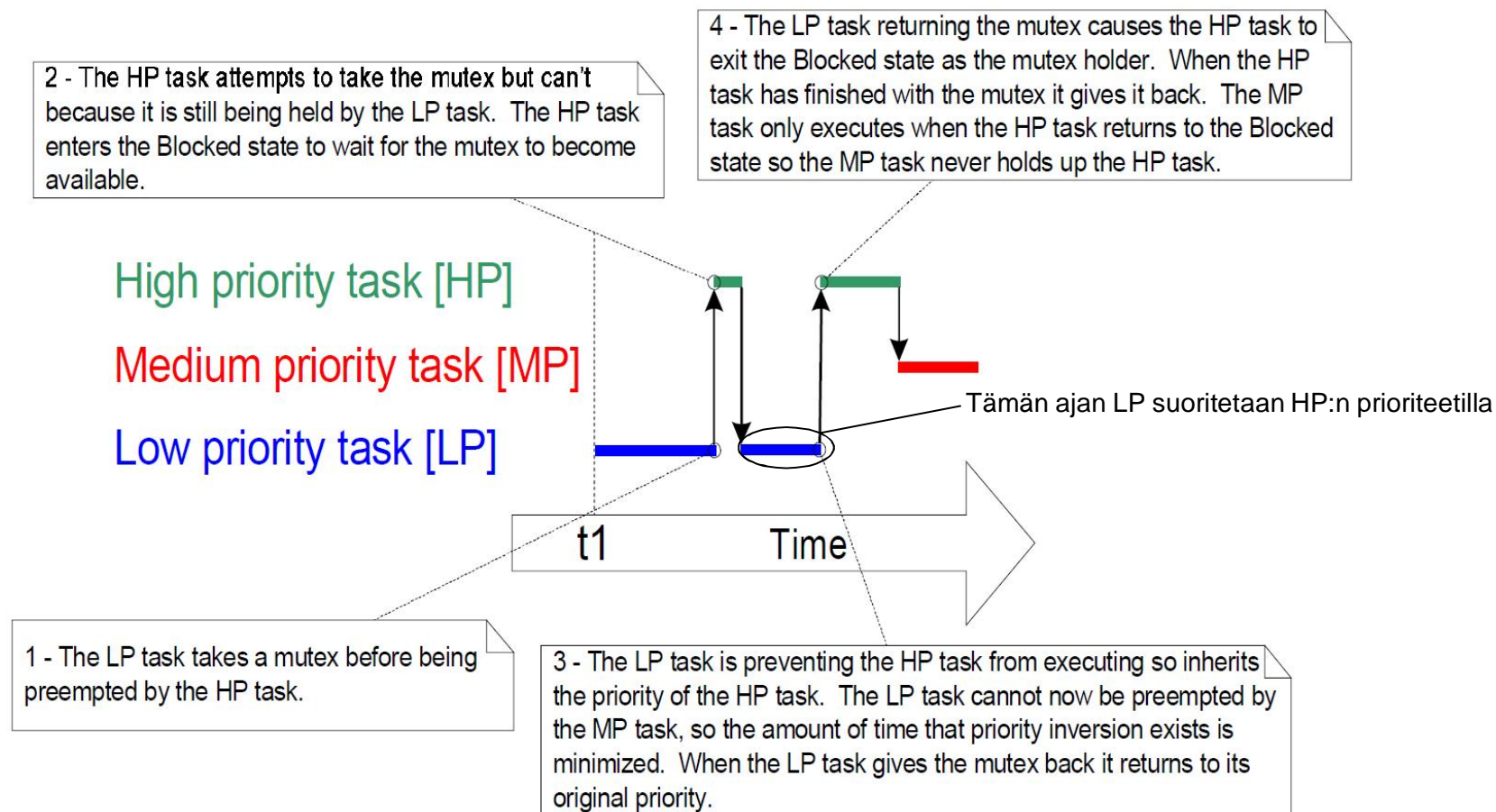
Käänteisprioriteettiongelma (priority inversion)

Käänteisprioriteettiongelma (priority inversion)

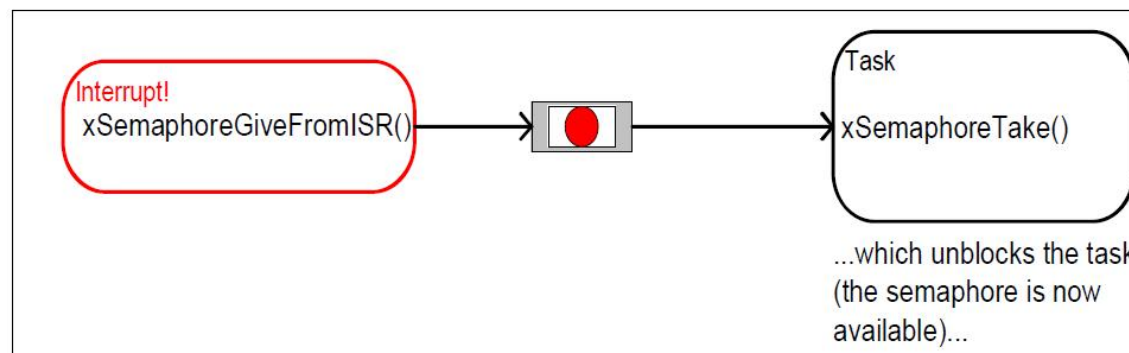
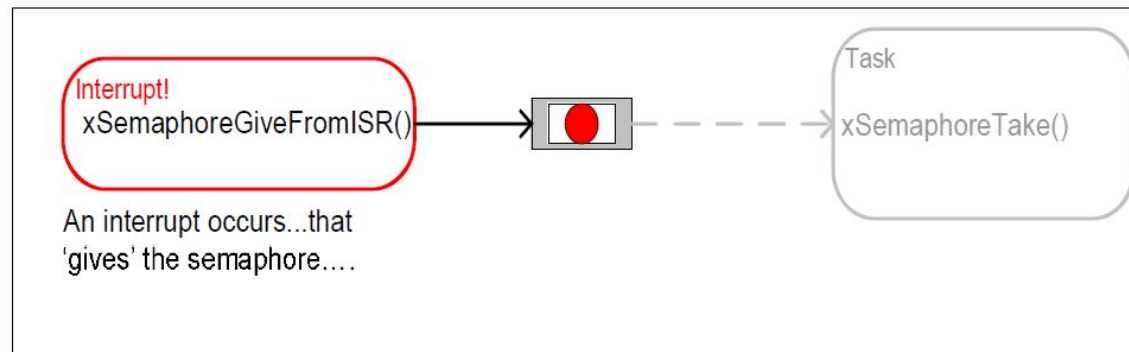

Prioriteetin perintä (priority inheritance)

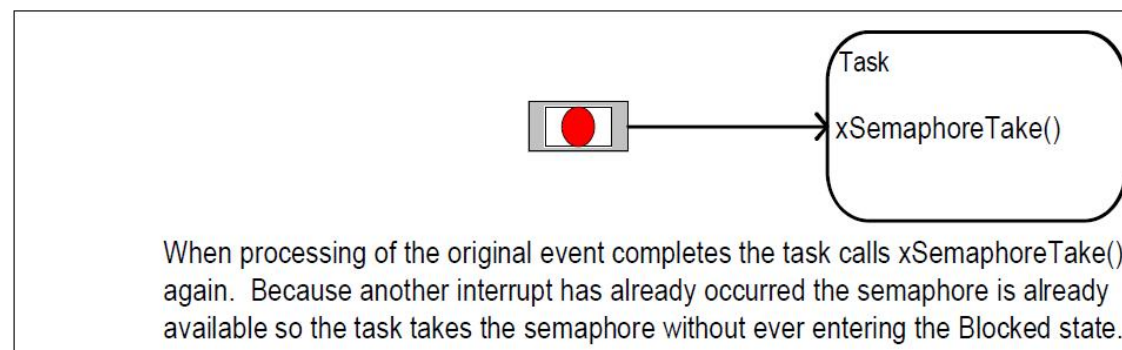
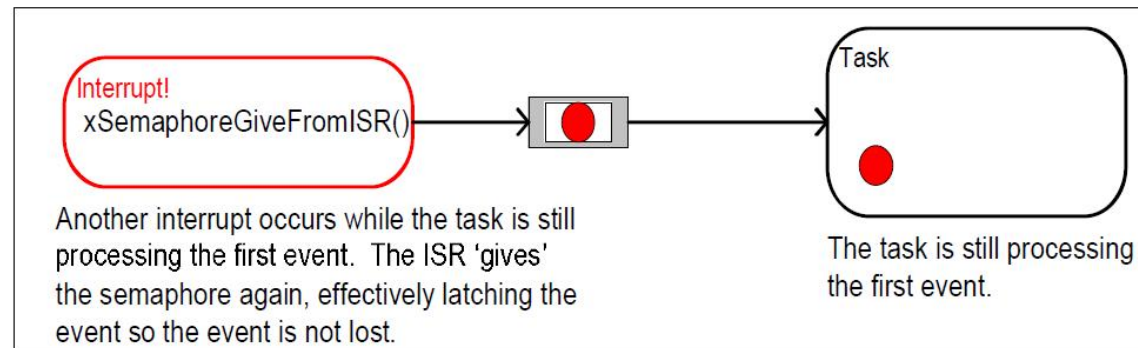
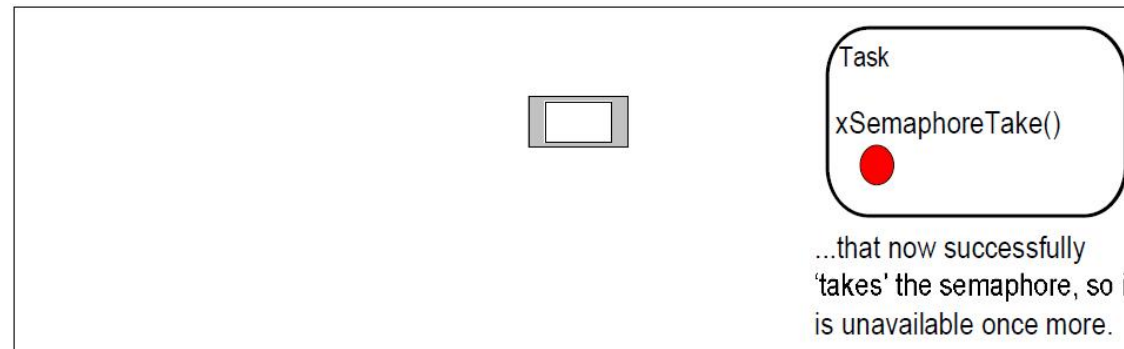

Mikäli mutexia odottavan taskin prioriteetti on korkeampi kuin mutexin haltijan prioriteetti, niin haltijan prioriteetti nostetaan odottajan kanssa samalle tasolle.

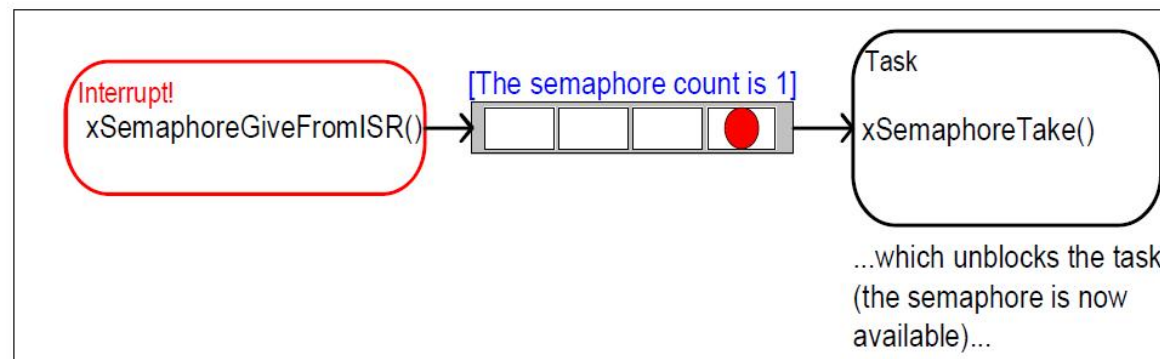
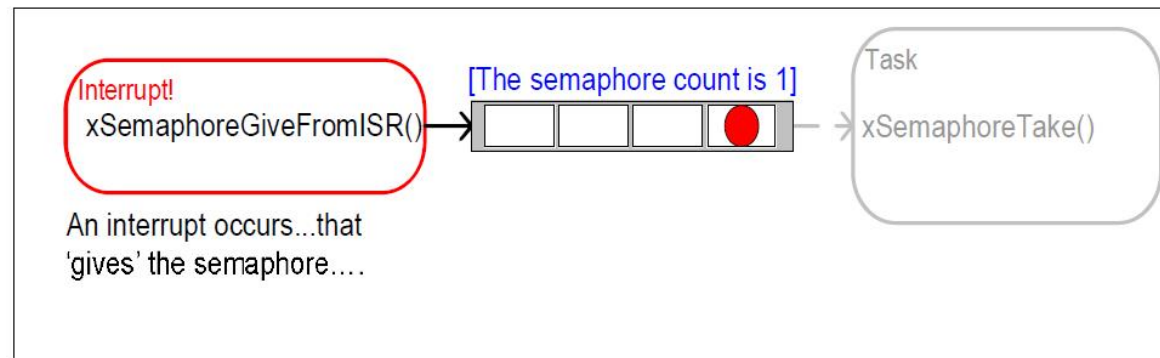
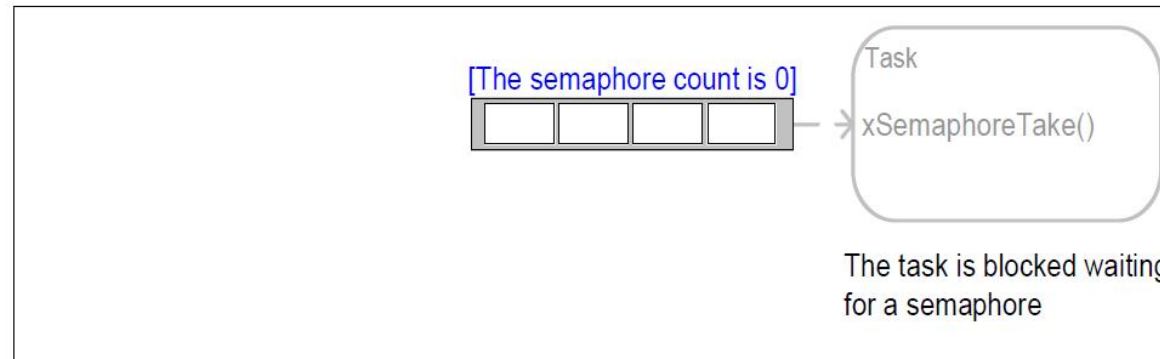
Taskin ja keskeytyksen synkronointi

Taskin ja keskeytyksen synkronointi

Laskevat semaforit

Laskevat semaforit

